

Setembre social | | Actualitzat el 17/11/2021 a les 11:38

Francesc Font: «L'agricultura regenerativa busca regenerar el sòl que hem estat degenerant durant molts anys»

Entrevista a Francesc Font, pagès i enginyer tècnic agrícola especialitzat en agricultura regenerativa | «En aquest aprenentatge aprens a mirar el sòl amb uns altres ulls. I veus com els teus sòls van evolucionant i es van omplint de matèria orgànica, de vida, i aquesta vida es transmet a l'entorn, i veus com a les teves terres hi ha molta biodiversitat: hi ha molts ocells, hi ha moltes abelles, que t'ajuden a combatre plagues».

Francesc Font, just després de presentar 'Arrelats a la terra' en el marc del Mes de l'Economia Social i Solidària a Osona, a Mengem Osona, a Vic. | Sara Blázquez

Especialitzat en agricultura orgànica, gestió holística, permacultura i gestió orgànica del sòl, Francesc Font, pagès de novena generació i enginyer tècnic agrícola, és un dels referents de l'agricultura regenerativa als Països Catalans. Va començar a practicar-la a l'Empordà, va crear un projecte exemplar a Menorca, i va estar tres mesos a Austràlia, amb la seva família, per conèixer de prop experiències modèliques. Amb *Arrelats a la terra* (Tigre de paper, 2020) explica què és l'agricultura regenerativa des de la seva experiència personal.

Agricultura orgànica, regenerativa, biodinàmica... Aquest llibre parla de conceptes que gran

part de la pagesia sovint atribueix a neorurals amb poca o cap experiència en el sector, com dius al llibre, però en el fons és un llibre per desmentir aquests mites. Per què creus que passa això?

D'entrada és un món molt tradicional, que ve d'unes maneres de fer de fa 30, 40 o 50 anys, on les novetats, encara que no siguin en clau d'agricultura sostenible o regenerativa, sempre han estat complexes. És un món amb unes inèrcies, amb una velocitat d'anar fent, amb pocs marges econòmics, per tant amb poques possibilitats d'invertir o de buscar noves propostes, i passa amb la regenerativa com passa amb altres tècniques. Tot i que no és nou, aquí és poc conegut, i sempre hi ha la por a el desconegut.

L'eix temàtic del Mes de l'Economia Social i Solidària a Osona va ser l'emergència climàtica Foto: Sara Blázquez

Segurament ens sonen més altres conceptes com la permacultura, l'agricultura ecològica, però dius que tot són eines de l'agricultura regenerativa. Què és ben bé l'agricultura regenerativa?

Aquestes eines que has dit per mi són com capes, però la base és l'agricultura o model convencional. Hi ha una capa, que és l'agricultura ecològica, que està molt basada a substituir els productes químics pels productes ecològics, i que ha funcionat durant molts anys i segueix funcionant. És realment interessant perquè et dona unes garanties que estàs consumint productes sense químics, i per mi, la regenerativa és posar una capa més. Té a veure amb no utilitzar química, però té a veure amb la petjada de carboni, amb la millora de l'aprofitament de l'aigua, amb un ús més eficient, amb produir aliments biològicament molt actius, perquè es basa molt a regenerar el sòl, i això es transmet als aliments. Té a veure amb altres aspectes més holístics per entendre tot el grup com un tot i al final el nom ve de regenerar el sòl, que és la base de l'agricultura, que hem estat degenerant durant molts anys.

Un pas molt més ambiciós que l'agricultura ecològica.

Exacte. A més, quan fem agricultura regenerativa estem certificats com agricultura ecològica, perquè com que anem més enllà, l'ecològica ja la fem de per si. I ens ajuda a explicar els productes i a tenir un valor afegit.

Malgrat venir de nou generacions de pagesos, no sempre havies practicat aquest tipus d'agricultura. Per què vas decidir fer el canvi?

Jo vinc de l'agricultura purament convencional, és la que he estudiat, la que he aplicat gairebé tota la meua vida i en un moment determinat, fa uns sis o set anys, ens vam plantejar alguns dubtes, tant econòmicament com socialment i sobretot ambientalment. La pregunta va ser: On ens duu el model que estem practicant? I ens vam adonar que no tenia massa sentit a mitjà termini ni econòmicament, que potser és la peça clau, ni ambiental. Vam decidir començar a buscar alternatives, ja feia anys que coneixíem l'agricultura ecològica i l'estàvem practicant a altres finques com a consultors, però no acabàvem de trobar les respostes que buscàvem. Vam descobrir la regenerativa i ens hi vam llançar.

I per on es comença quan decideixes llançar-t'hi?

Els inicis són complicats, perquè moltes de les tècniques que aprens són radicalment oposades a les que estaves fent. Es comença formant-te: llegint, voltant, mirant vídeos, entenent realment què és l'agricultura regenerativa i la importància del sòl més enllà del que ens havien explicat, que era un substrat per aguantar les plantes. *T'empapes* de teoria, visites finques i comences a practicar, al ritme que a cadascú li sigui més còmode, experimentant, i a poc a poc t'hi vas endinsant fins que ja no hi ha marxa enrere.

Francesc Font és pagès de novena generació i enginyer tècnic agrícola especialitzat en agricultura regenerativa Foto: Sara Blázquez

Després d'aquests anys de regenerativa, quins resultats has vist, tant en l'àmbit alimentari, com d'impacte a la terra, al medi ambient, o socialment?

N'hem vist molts perquè una cosa que hem fet sempre és monitorar tot el procés. Ja ho fèiem abans, i tenim molta informació i moltes dades. Comences a veure coses al cap d'un o dos anys i veus coses molt benparides després de tres o quatre anys. En aquest aprenentatge aprens a mirar el sòl amb uns altres ulls. I veus com els teus sòls van evolucionant i es van omplint de matèria orgànica, de vida, i aquesta vida es transmet a l'entorn, i veus com a les teves terres hi ha molta biodiversitat: hi ha molts ocells, hi ha moltes abelles, que t'ajuden a combatre plagues. I de mica en mica veus que els inputs que tu has d'aportar per produir es van reduint perquè actives la natura i la natura t'ajuda. Econòmicament sí que hi ha un descens de la corba productiva perquè fas canvis una mica bèsties sobre uns cultius que estaven acostumats a rebre els aliments d'una manera, però de seguida això es va equilibrant i aconseguixes produccions com les que tenies, però et gastes menys diners en produir. Una cosa molt interessant és que quan expliques aquest discurs, els teus productes guanyen molt en valor afegit. Pots vendre els productes més cars. Quan ho analitzes veus que augmentes el carboni de forma exponencial, que augmentes la microbiologia del sòl de forma exponencial, veus que canvia el tipus de plantes que et surten. I llavors entens perquè en uns sòls degradats et sortien unes plantes i quan els millores, te'n surten unes altres, que a més a més són més interessants per tu. I plantes que els hi tenies molta mania perquè són complicades, simplement deixen de sortir. Enganxa.

A banda de practicar-ho també fas d'assessor. Què recomanes als pagesos quan et fan les primeres consultes?

El primer exercici és saber què vols, quines inquietuds tens, com t'agradaria que funcionés el teu negoci o la teva finca i cap a on vols anar. A l'inici treballem a definir quin projecte vols i quins són els valors personals que vols que es vegin representats a la teva finca. Tothom coincideix en valors ambientals, i fa por, però quan plantejges formes de produir que respecten aquests valors és quan la gent s'engresca. Recomano que ens visitin, nosaltres tenim finques obertes per ensenyar a la gent i estudiar una mica cada cas i planificar quines accions es poden començar a fer. Es pot començar per el més senzill, però que ja veus uns efectes, i de mica en mica anar transformant tota la finca.

Tal com està muntat el món, és més difícil treballar així?

No és més difícil, i com més avances, més fàcil és, però al principi no és tan còmode. És més còmode tirar un producte químic, que és econòmic, eficient, ràpid, i soluciona el problema, i aquí hi ha un escull molt gran que fa que molta gent no s'hi llenci. Quan el superes, és més fàcil i tot va fluint. Aquests dies estem fent uns tractaments naturals amb les oliveres perquè hi ha unes mosques que ens piquen les olives, i ahir em vaig passar la tarda mirant que hi ha un munt d'orenetes, que no les havia vist mai, que estan sobrevolant les oliveres i que s'alimenten d'aquestes mosques. I tu només t'ho mires. Clar que porta feina, no és una agricultura de deixar fer la natura, s'ha de gestionar bé, però no és complexa.

El llibre diu que l'agricultura regenerativa és un dels camins clau per combatre el canvi climàtic. Creus que la pagesia és conscient de les conseqüències que tenen les seves accions pel futur del planeta?

Una mica sí, però no fins al punt dels perjudicis reals que s'estan fent al planeta. De fet, és una part d'aquest descobriment de l'agricultura regenerativa quan t'adones dels efectes reals, i quan els entens pots veure com estan degradant els sòls, com estàs contaminant aqüífers, però no n'ets plenament conscient quan no ho fas. I en el fons potser millor, perquè et tornaries boig, però vas prenent consciència a mesura que vas entenent els processos naturals. També és una part molt

maca del camí.

Francesc Font va començar a practicar l'agricultura regenerativa a l'Empordà, va crear un projecte exemplar a Menorca, i va estar tres mesos a Austràlia, amb la seva família, per conèixer de prop experiències modèliques. Foto: Sara Blázquez

Al llibre també parles de les subvencions, que sovint financen gran part de les explotacions, prop d'un 70%, que en depenen molt. Aquest altre model també defensa un altre model de finançament o de sosteniment?

Jo personalment sí. Realment les subvencions són tant perverses com necessàries ara mateix i, si s'acabessin les subvencions, s'acabaria l'agricultura tal com la coneixem ara mateix i tindríem un problema molt greu. Evidentment s'han de reformular, perquè han servit com a crosseja per avançar, però ens ajuden a avançar cap a un model que tampoc és interessant pel planeta. Segur que s'ha de reformular tot el sistema de subvencions, possiblement estem encara a molts anys del fet que puguem sobreviure sense les subvencions, però en el nostre cas, millorant la rendibilitat de l'empresa, depenem menys de les subvencions, i això ens dona molta seguretat, perquè depenem del que fem nosaltres i de com ho venem, perquè les subvencions al final hi són, però poden no ser-hi, poden ser-hi d'una altra forma, no ho controlem i en depenem molt. Aquí hi ha un risc molt gran. I en com es distribueixen, hi ha molt per millorar.

I els consumidors què hem de pensar a l'hora d'escollir els productes que comprem?

Tothom ha de fer com bonament pugui. El llibre també està fet perquè els consumidors entenguin que hi ha altres formes de produir i altres formes de consumir. I consumint els aliments que venen d'aquest tipus d'agricultura, s'estan potenciant tots els avantatges que té respecte al planeta. No és una agricultura certificada, potser fins i tot per sort, perquè quan hi ha segells també hi ha trampes, subvencions o motius menys ètics per dur-la a terme. Però crec que és molt

interessant consumir, quan es pot, productes que coneixes el seu origen. I si pots anar a veure l'agricultor i que t'expliqui tot això, aquí es crea una sinergia molt bonica. I els consumidors són la clau. El que fem és molt bonic, però si ningú ho consumeix, no ens guanyarem la vida. Ha de tenir un paper molt actiu.